

Bryssel, 7. kesäkuuta 2024
(OR. en)

10793/24

SOC 432
EMPL 250
ECOFIN 652
EDUC 203

ILMOITUS

Lähettiläjä:	Työllisyyskomitea
Vastaanottaja:	Pysyvien edustajien komitea / Neuvosto
Asia:	Pitkäaikaistyöttömien integroitumisesta työmarkkinoille annetun suosituksen täytäntöönpano – työllisyyskomitean keskeiset viestit – Hyväksyminen

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena työllisyyskomitean keskeiset viestit pitkäaikaistyöttömien integroitumisesta työmarkkinoille 15. helmikuuta 2016 annetun neuvoston suosituksen täytäntöönpanosta (EUVL C 67, 20.2.2016, s. 1–5), jotta työllisyys-, sosiaalipolitiikka-, terveys- ja kuluttaja-asioiden neuvosto voisi hyväksyä ne istunnossaan 20. kesäkuuta 2024.

Liite 1: Maakohtaiset päätelmät ovat asiakirjan 10793/24 lisäyksessä ADD 1.

Liite 2: Tiedonkeruu pitkäaikaistyöttömyyttä koskevan suosituksen seurantaan varten: vuotta 2022 koskevat kattavat tulokset ovat asiakirjan 10793/24 lisäyksessä ADD 2.

Liite 3: Tiivistelmät jäsenvaltioita koskevista katsauksista ovat asiakirjan 10793/24 lisäyksessä ADD 3.

**Pitkäaikaistyöttömien integroitumisesta työmarkkinoille annetun neuvoston
suosituksen täytäntöönpanon tarkastelu työllisyyskomiteassa**

Työllisyyskomitean keskeiset viestit neuvostolle

1. JOHDANTO

Työllisyyskomitean tehtävänä on seurata *pitkäaikaistyöttömien integroitumisesta työmarkkinoille annetun neuvoston suosituksetäytäntöönpanon edistymistä.*

TSTK-neuvosto on vuodesta 2016 lähtien hyväksynyt keskeiset viestit, jotka työllisyyskomitea on esittänyt tämän *neuvoston suosituksen* tarkastelun pohjalta. Lokakuussa 2022 työllisyyskomitean keskeiset viestit keskittyivät pitkäaikaistyöttömille annettavaan koulutukseen ja niissä tarkasteltiin sen kolmea keskeistä näkökohtaa: kattavuutta, rahoitusta ja hallinnointia.

Viides neuvoston suosituksen täytäntöönpanoa koskeva tarkastelu toteutettiin 11.–12. huhtikuuta 2024 Brysselissä, ja sen suoritti työllisyyskomitean politiikan analysointiryhmä. Vuoden 2024 tarkastelun yhteydessä keskusteltiin siitä, missä määrin jäsenvaltiot ovat ottaneet huomioon neuvoston suosituksessa annetut ohjeet, minkä lisäksi tarkastelun kohteena oli jäsenvaltioiden edistyminen pitkäaikaistyöttömien työmarkkinoille pääsyn helpottamiseen tähtäävien **työnantajien ja muiden asiaankuuluvien toimijoiden tai sidosryhmien paikallistason kumppanuuksien kehittämisessä ja aktivoinnissa.**

Ennen tarkastelua **jäsenvaltiot täyttivät itsearviointikyselyn, jonka tavoitteena oli arvioida sitä, missä määrin ne olivat panneet täytäntöön neuvoston suosituksen.** Arvioinnin kohteena oli neljä keskeistä toiminta-alaa: a) pitkäaikaistyöttömien rekisteröinti; b) koordinointi keskitetyn yhteyspisteen kautta; c) työllistymissopimusten tekeminen; ja d) sidosryhmien osallistuminen **erityisesti kumppanuuksien pohjalta.**

Tämänhetkiset keskeiset viestit perustuvat tarkastelun tuloksiin, maakohtaisiin päätelmiin, tiedonkeruun tuloksiin ja liitteissä oleviin jäsenvaltioita koskevien katsausten tiivistelmiin. Tämän asiakirjan liitteissä on esitetty myös jäsenvaltiokohtaiset tulokset vuoden 2023 tietojenkeruusta sekä yhteenveto EU:n tason tärkeimmistä tuloksista.

2. EDISTYMINEN

Vuonna 2021 tapahtuneen kasvun jälkeen pitkäaikaistyöttömien määrä EU:ssa väheni edelleen ja oli alle 5 miljoonaa vuonna 2022. Pitkäaikaistyöttömien osuus oli yli puolittunut siitä, kun se viimeksi oli korkeimmillaan vuonna 2013 (5,3 prosentista 2,3 prosenttiin). Pitkäaikaistyöttömien osuus kokonaistyöttömyydestä on myös laskenut 43,5 prosenttiin, mikä on lähes 6 prosenttiyksikköä vähemmän kuin vuonna 2013.

A. REKISTRÖINTI

Covid-19-pandemian jälkeen jäsenvaltiot ovat painottaneet yhä enemmän palvelujen digitalisointia (sähköinen rekisteröinti, verkkotuki jne.). Pitkäaikaistyöttömillä – erityisesti niillä, joilla on heikommat tieto- ja viestintätekniset taidot – on kuitenkin edelleen haasteita sähköisten palvelujen saatavuuden suhteen. Julkiset työvoimapalvelut suosittelevatkin edelleen kasvokkain tapahtuvaa vuorovaikutusta pitäen sitä pitkäaikaistyöttömien kannalta tehokkaampana.

Monet jäsenvaltiot ovat toteuttaneet tiedotustoimia, joilla kannustetaan työmarkkinoiden ulkopuolella olevien aikuisten rekisteröintiin (useimmat jäsenvaltiot ovat covid-19-pandemian jälkeen jopa entisestään laajentaneet monikanavaista ensimmäistä rekisteröintiä, kuten sähköisiä, henkilökohtaisia taikka puhelimitse tarjottavia tai sosiaalista mediaa hyödyntäviä palveluja). Haasteita on kuitenkin edelleen niillä jäsenvaltioilla, joissa on merkittäviä alueellisia eroja.

Julkisten työvoimapalvelujen ja sosiaalipalvelujen välinen ristiinrekisteröinti on kuitenkin viivästynyt, vaikka useimmat jäsenvaltiot ovat ottaneet käyttöön voimakkaita kannustimia. Ristiinrekisteröinnin tehokas täytäntöönpano voisi helpottaa kaikkein kriittisimpien tilanteiden ja käsiteltävien tapausten tunnistamista. Myönteistä on, että jäsenvaltioilla on yhä enemmän käytössä säännöksiä, joilla estetään rekisteristä poistaminen, kun työttömyys- ja sosiaalietuudet on käytetty loppuun.

B. KESKITETTY ASIOINTIPISTE

Jäsenvaltioissa on laajalti käytössä menettely, jonka mukaisesti kullekin työllistymissopimuksen vastaanottajalle määritetään keskitetty asiointipiste ja kullekin pitkäaikaistyöttömälle henkilölle osoitetaan henkilökohtainen käsittelijä. Monissa jäsenvaltioissa on lisätty keskitettyjen yhteyspisteiden valmiuksia koota yksittäisiä tietoja kaikkien työnhakijoiden yksilöllisen arvioinnin tueksi.

Työttömille tarkoitettuja palveluja myös digitalisoidaan enenevässä määrin. Tietojen ja datan jakaminen on kuitenkin todettu puutteelliseksi, mikä haittaa palvelujen kehittämistä tai laatua. Koordinointia keskus- ja paikallistason julkisten työvoimapalvelujen ja kuntien välillä olisi parannettava entisestään. Tämä koskee myös mekanismeja, joilla palveluntarjoajat välittävät tai jakavat asiaankuuluvia tietoja avoimista työpaikoista, koulutusmahdollisuuksista ja kunkin pitkäaikaistyöttömän saatavilla olevista palveluista. Monissa jäsenvaltioissa ongelmana on edelleen asianmukaisen tietojenvaihdon ja -siirron luominen ja samanaikainen yleisen tietosuojasetuksen noudattaminen.

C. TYÖLLISTYMISSOPIMUS

Työllistymissopimuksia tai vastaavia on pantu täytäntöön useimmissa jäsenvaltioissa vuodesta 2018, mutta niitä kehitetään edelleen.

Yksilöllisten arviointien seurantaa on parannettu antamalla ohjeita ja tietoa työtarjouksista ja tuesta sekä varmistamalla työllistymissopimusten säännöllinen seuranta ja päivittäminen sekä järjestelyt, joiden avulla voidaan säännöllisesti tarkastella työnhakijoiden pääsyä takaisin työmarkkinoille. Pitkäaikaistyöttömiä koskevien tietojen jakaminen työllistymissopimuksia tekevien organisaatioiden kesken on kuitenkin edelleen suhteellisen vähäistä, erityisesti julkisten ja yksityisten kumppanien keskuudessa.

D. SIDOSRYHMIEN OSALLISTUMINEN

Vaikka eri sidosryhmien (esim. opetusministeriön, työministeriön ja julkisten työvoimapalvelujen sekä psykologien, sosiaalityöntekijöiden ja mentoreiden) yhteistyö on edistynyt työnantajille suunnattujen palvelujen kehittämisen myötä, monialaiset toimet kaikkien paikallisten sidosryhmien kanssa, mukaan lukien itse paikalliset työnantajat, viranomaiset ja kansalaisyhteiskunta, on edelleen haasteellista, ja sitä tehdään tällä hetkellä vain muutamissa jäsenvaltioissa.

Verkostoituminen sidosryhmien kanssa, kumppanuudet ja työnantajien, sosiaalipalvelujen ja kansalaisyhteiskunnan järjestöjen osallistuminen ovat ratkaisevan tärkeitä tekijöitä, joilla varmistetaan pitkäaikaistyöttömien tosiasiallinen paluu työmarkkinoille ja ehkäistään pitkäaikaistyöttömyyttä. Nämä kumppanuudet ovat välttämättömiä sekä kansallisella että paikallisella tasolla, mutta haasteita syntyy usein eri sidosryhmien erilaisten intressien vuoksi. Sidosryhmien osallistuminen ja kumppanuuksien luominen paikallistasolla vaihtelevat jäsenvaltioittain.

Näillä yhteisöillä on keskeinen rooli niiden esteiden poistamisessa, joita jotkut henkilöt kohtaavat pyrkiessään integroitumaan pysyvästi työmarkkinoille. Monissa maissa julkisten työvoimapalvelujen olisi vahvistettava työnantajien osallistumista näihin prosesseihin. Monet jäsenvaltiot tunnustavat verkostoitumisen merkityksen, mutta haasteena on se, että julkisilla työvoimapalveluilla ei paikallisella tasolla ole välttämättä valmiuksia ottaa kaikkia tarvittavia sidosryhmiä mukaan toimiin.

E. TIEDONKERUU

Viimeisimmän pitkäaikaistyöttömyyttä koskevien tietojen keruun tulokset osoittavat, että neuvoston suosituksen täytäntöönpanossa on edistytty hyvin vähän, sillä edelleen vain puolet jäsenvaltioista täyttää suosituksen ensimmäisen tavoitteen tarjoten työllistymissopimuksen tai vastaavan ainakin 95 prosentille vähintään 18 kuukautta työttöminä olleista pitkäaikaistyöttömistä.

Pitkäaikaistyöttömiä koskevien tietojen keruu osoittaa myös, että työelämään siirtyneiden määrä on alhaisempi kuin edellisenä vuonna kaikissa jäsenvaltioissa kahta lukuun ottamatta ja että tänä vuonna vain 14 jäsenvaltiota on pystynyt toimittamaan tietoja työllistymissopimusten piiristä poistuneiden pitkäaikaistyöttömien tilanteen seurannasta.

Nämä seurantaa koskevat tiedot vahvistavat kuitenkin myös aiemman näytön siitä, että jäsenvaltiot, jotka toimittavat perusteellisen arvioinnin sekä yksilölliset toimintasuunnitelmat, saavuttavat huomattavasti parempia tuloksia kuin varsinaisia työllistymissopimuksia ja erityisesti säännöllisiä työllistymissopimuksia tekevät jäsenvaltiot, mikä viittaa siihen, että yksilöllinen neuvonta on olennaisen tärkeää pitkäaikaistyöttömien saattamiseksi työmarkkinoille.

3. PÄÄTELMÄT

Vaikka pitkäaikaistyöttömyys on vähenemässä, se on joissakin jäsenvaltioissa edelleen mittava ongelma, joka lisää osaamisen heikkenemisen, sosiaalisen syrjäytymisen ja köyhyyden riskiä. Koska pitkäaikaistyöttömyys vaikuttaa usein heikoimmassa asemassa oleviin henkilöihin ja työmarkkinoilla aliedustettuihin ryhmiin, sen torjuminen auttaa myös torjumaan eriarvoisuutta ja vahvistamaan sosiaalista yhteenkuuluvuutta EU:ssa. **Jäsenvaltiot ovat tämän mielessä pitäen pitäneet kiinni poliittisesta sitoutumisestaan pitkäaikaistyöttömien työmarkkinoille integroitumista koskevan suosituksen täytäntöönpanoon. Vaikka tiettyä kehityssuuntaa on havaittavissa, täytäntöönpanon taso vaihtelee edelleen jäsenvaltioittain, ja niissä tehty itsearviointi on osoittanut, että edistyminen neuvoston suosituksen täytäntöönpanossa on hidastunut viime vuosina.** Nykyisten haasteiden vuoksi olisi korostettava, että työmarkkinoille pääseminen edellyttää myös asianmukaisten uusien taitojen varmistamista pitkäaikaistyöttömille. Varhainen ja oikea-aikainen tuki osana yleisempää ennaltaehkäisevää lähestymistapaa on myös olennaisen tärkeä, jotta pitkäaikaistyöttömäksi joutuminen voidaan välttää. Tarkastelun tulokset korostavat edelleen aktiivisen työvoimapolitiikan merkitystä pitkäaikaistyöttömien saattamisessa menestyksellisesti takaisin työmarkkinoille. Kaikissa jäsenvaltioissa nykyään vallitsevan työvoimapulaa ja osaamisvajetta vuoksi on myös tärkeää varmistaa, että kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevilla ja aliedustettuihin ryhmiin kuuluvilla henkilöillä on mahdollisuus hyötyä laadukkaista työ- ja koulutusmahdollisuuksista sekä kohdennetuista työllistämistuloksista ja näin varmistaa heidän pääsynsä työmarkkinoille.

Pitkäaikaistyöttömien työmarkkinoille integroimiseksi toteutettujen politiikkojen seuranta- ja arviointijärjestelmiä on parannettava. Vaikka pitkäaikaistyöttömiä varten on otettu käyttöön useita aktivointiohjelmia, joissakin tapauksissa niiden vaikuttavuutta voidaan arvioida vasta myöhemmässä vaiheessa.

Liite 1. Työllisyyskomitean politiikan analysointiryhmän pitkäaikaistyöttömyyttä koskevat vuoden 2024 maakohtaiset päätelmät

Liite 2. Tiedonkeruu pitkäaikaistyöttömyyttä koskevan suosituksen seurantaa varten: vuotta 2023 koskevat kattavat tulokset

Liite 3. EU:n jäsenvaltioiden katsaukset 2023 – tiivistelmät